

Samtal med unga om sexuell utsatthet

Forum för anpassade skolformer 2026, Madeleine Söderberg

mucf

Vår vision

Ett öppet och inkluderande
Sverige med goda villkor
för civilsamhälle och unga

Vad säger unga?

- Unga vill prata med vuxna.
- Unga vill prata med någon som de litar på.
- Unga vill bli lyssnade på och bekräftade.

Vad säger vuxna som möter unga?

- Vissa ämnen kan kännas svåra att närma sig på ett tryggt och inkluderande sätt.
- Praktiskt metodstöd är viktigt.

Rätt att veta!

Ett praktiskt utbildningspaket som erbjuder kunskap och konkret stöd för samtal med unga om ämnen som kan kännas svåra att närma sig.

Utbildningspaketet består av

- webbutbildningar
- årliga temaseminarier
- filmer.

Läs mer på: www.mucof.se/rattattveta

mucof

Stöd för samtal om sexuell utsatthet

Webbutbildningen "Rätt att veta! –
Samtala med unga om sexuell utsatthet"

Filmer och tillhörande reflektionsfrågor om
samtal med unga om sexuellt våld

Rätt att veta! – Samtala med unga om sexuell utsatthet

- Ger kunskap om vad sexuellt våld är, hur man upptäcker och ställer frågor, vad samtycke är och vad som är brottsligt.
- Deltagaren får se och höra hur andra gör.
- Har fokus på spontana, stödjande samtal med unga.
- Innehåller specifikt stöd för samtal med unga hbtq-personer, unga som har en funktionsnedsättning och unga i samhällets vård.
- Tar ca 90 minuter att genomföra.

Olle, 22 år

- 1 **Introduktion till utbildningen**
- 2 Vad är sexuell utsatthet?
- 3 Lär dig mer ungas värld
- 4 Unga vill att du frågar!
- 5 Skapa en trygg och tillåtande miljö
- 6 Stötta unga genom samtal
- 7 Efter ett första stödjande samtal
- 8 Avslutning

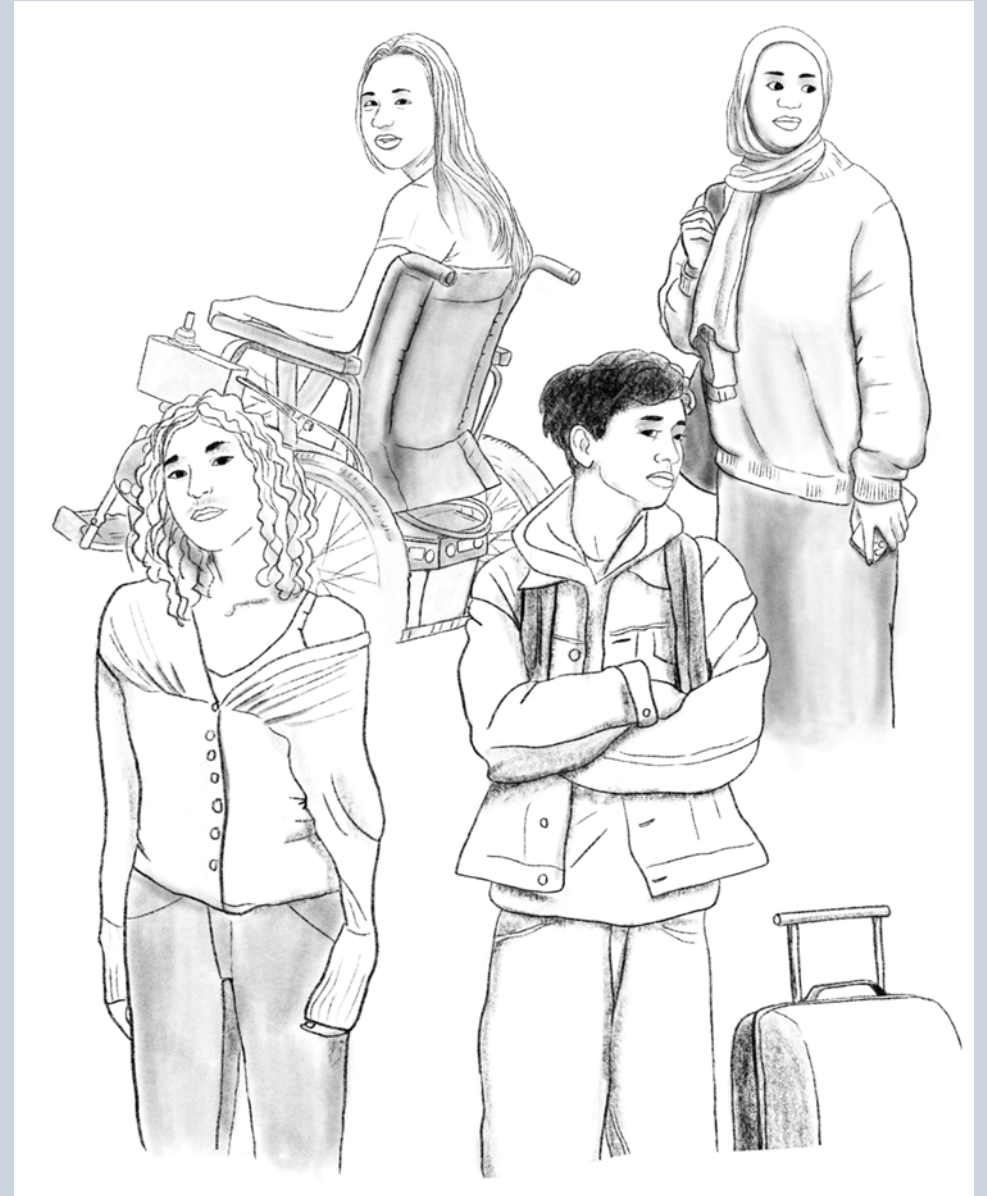
2 Vad är sexuell utsatthet?

- Vad är sexuell utsatthet?
- Någon går över en gräns
- ✓ Hur vanligt är det?
- ✓ **Större risk för utsatthet**
- ✓ Funktionsnedsättning och hbtq
- ✓ Så påverkas en utsatt person
- Var uppmärksam på tecken
- Hjälp den unga förstå
- Rykten på skolan
- Sexualbrott och samtycke
- Prata om den ungas rättigheter
- "Kanske är det man vill!"

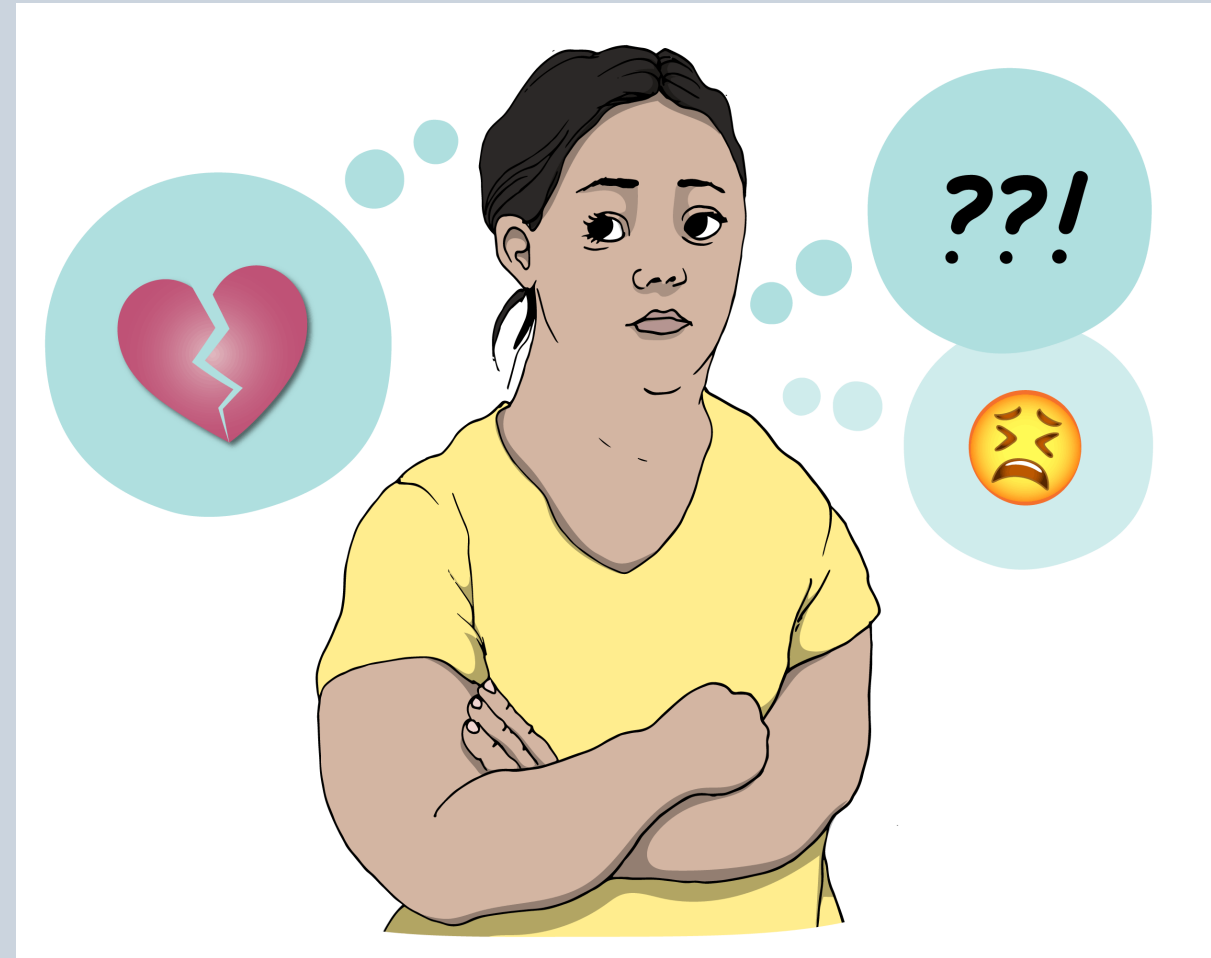
Större risk för utsatthet

- Förövare av sexuellt våld utnyttjar ofta ungas sårbarheter.
- Det är större risk att någon väljer att utsätta unga som bryter mot normer, eller har det särskilt jobbigt på olika sätt.
- Ensamhet, utanförskap, beroendeställning och erfarenheter av diskriminering försvårar.

Unga med IF

- En förövare kan lättare påverka och lura en ung person med IF att gå med på något som den inte vill.
- Samhället och omgivningen kan se unga med IF både som asexuella och som översexuella.
- Unga med IF kan få mindre undervisning eller vardagliga samtal om sex och nära relationer än andra unga.
- Beroendet av tolk eller kommunikationsstöd kan också försvåra möjligheten till kunskap och stöd.
- Högre risk för att bli gift mot sin vilja.

Unga med NPF

- Förövare kan utnyttja bristande impuls kontroll, svårigheter att reglera känslor och läsa av sociala koder.
- Det kan vara extra svårt för en person med NPF att förhålla sig till att en person som utsätter den för sexuellt våld kan vara både snäll och våldsam.

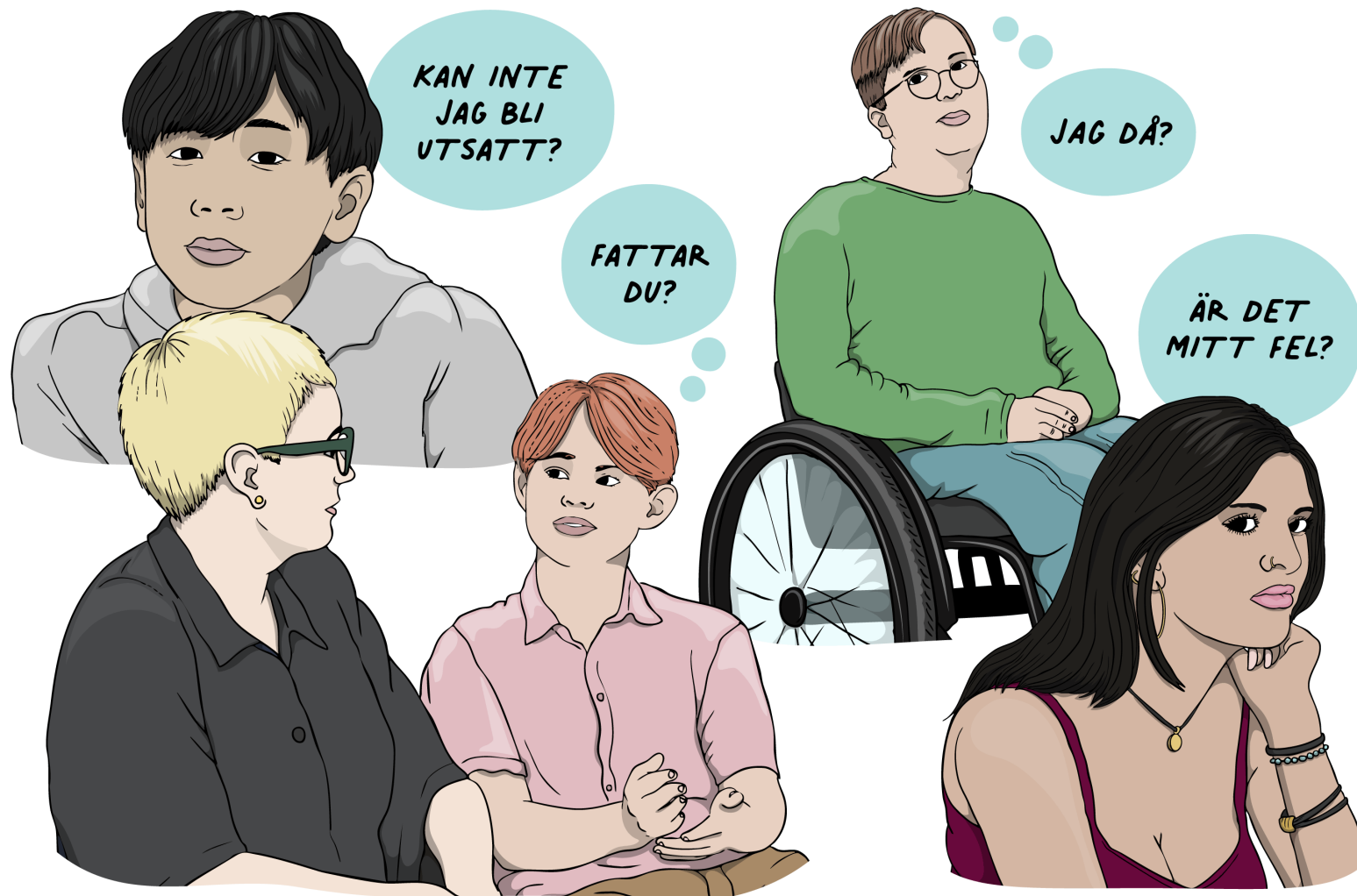
Unga med fysiska funktionsnedsättningar

- Erfarenheter och svårigheter kopplat till nedsättningen utnyttjas av en förövare.
- Gränser som den unga sätter ignoreras och utsattheten riskerar att osynliggöras.
- Den unga kan bli låst i situationer där den får svårt att skydda sig mot förövare.
- Normer i samhället kan påverka både självkänslan för unga och möjligheten att prata om sexualitet.
- Behov av tolk eller kommunikationsstöd kan försvåra möjligheten till stöd.

3 Lär dig mer ungas värld

- Lär dig om ungas värld
- Vad är sant om sexualitet?
- Normer och reaktioner
- ✓ Självklart med digitalt liv

4 Unga vill att du frågar!

- Unga vill att du frågar!
- Hjälp unga att berätta
- ✓ Fråga alltid när...
- Unga testar dig
- Därför blir jag arg!
- Varför berättar inte unga?
- "Du har blivit utsatt för..."
- När du måste agera

Fundera

- Vad tror du gör att Farah berättar för Pontus?
- Pontus börjar med att fråga om Farahs ändrade energi på träningarna och går sedan vidare med fler frågor. Vad tror du gör att han fortsätter fråga?
- Hur visar Pontus att han lyssnar på Farah?
- Hur ska Pontus göra med förtroendet han får?

Återkoppling

Pontus har känt Farah ganska länge, och han är uppmärksam på hur de unga som han tränar mår. Han känner spelarna väl och brukar prata med dom, både om sånt som sker utanför och på planen. Därför frågar han. Han blir skärrad av det han får höra men försöker behålla lugnet. Han förstår heller inte allvaret ur laglig synpunkt förrän han pratar med experter. Efter det första samtalet med Farah söker Pontus information på nätet.

› **Hur gick det sedan för Farah?**

HÄNG MED
UT NU, DU KAN
JU BEHÖVA VARA
LITE SOCIAL.

5

Skapa en trygg och tillåtande miljö

- Trygg och tillåtande miljö
- Prata om neutralt och positivt
- Skapa goda relationer
- Skapa en inkluderande miljö
- Hur ser du på olika personer?

6 Stötta unga genom samtal

- Stötta genom samtal
- Var vänlig och lugn
- Lyssna och avlasta

● Unga med kognitiva svårigheter

- Berättelser kan väcka känslor
- Kom ihåg att andas

Efter ett första stödjande samtal

- Efter ett första samtal
- Steg för steg-guide
- Anmäla oro eller brott
- Stöd för den unga och dig

”

Rätt att veta! ger en grund att stå på för att skapa trygga och inkluderande samtal med unga om ämnen som kan kännas svåra att närma sig.

Vill du veta mer?
mucf.se/rattattveta
rav@mucf.se

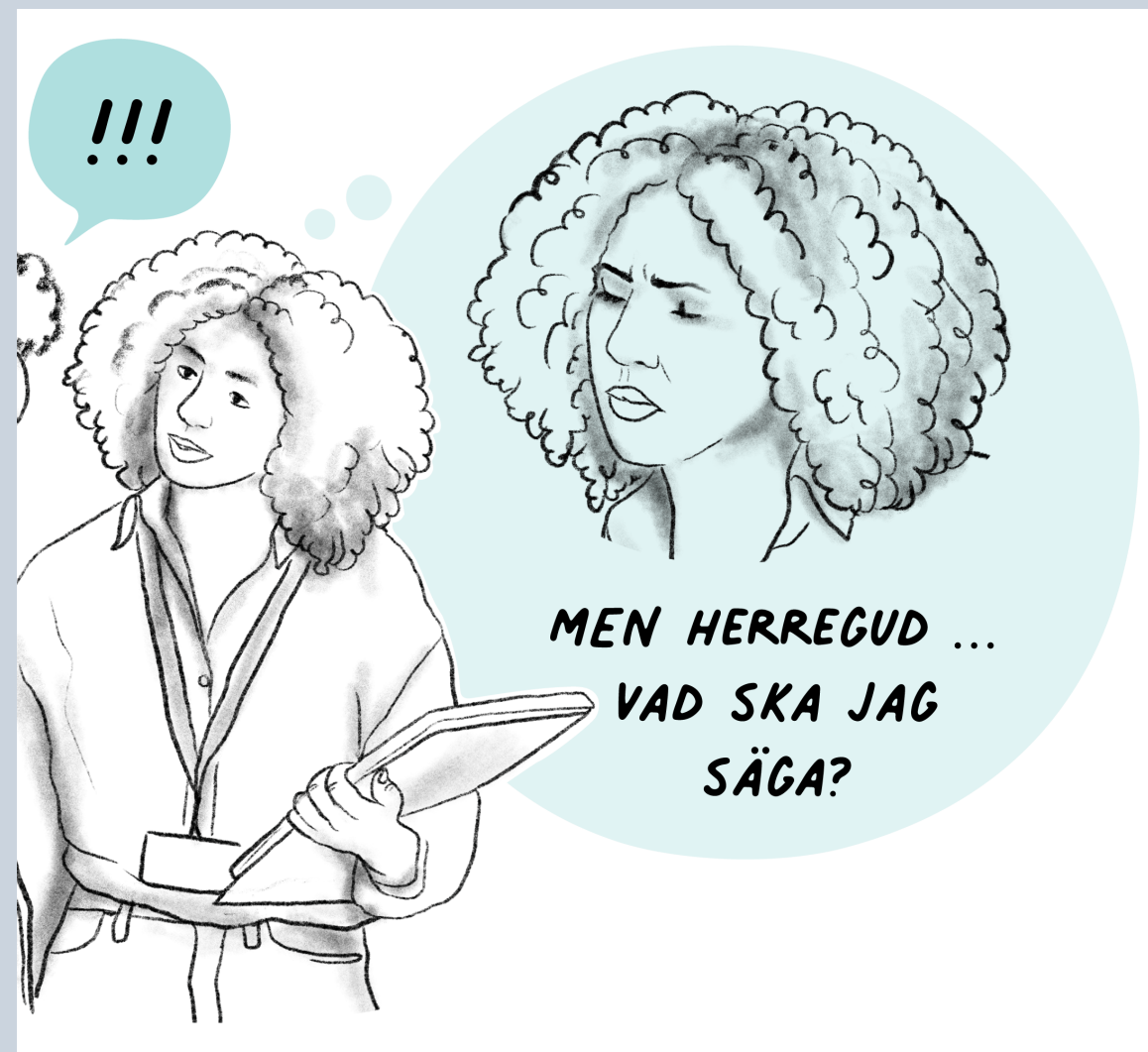
mucf

Stöd för samtal med unga som utsätter andra sexuellt

- Ny webbutbildning
- Digitalt seminarium 23 oktober

Mer från Rätt att veta!:

- Ny webbutbildning - samtal med unga om psykisk hälsa
- Digitalt seminarium 27 november

Demokrati i praktiken

En handledning för dig som arbetar i och med anpassade skolformer, med fokus på demokrati, ungas delaktighet och samverkan i kommunen.

Ungdomsenkäten LUPP

Anpassad version med tillhörande handledning

E. Skola, makt och framtid

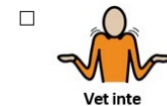
1. Får du vara med och bestämma om vad du ska göra i skolan ?

Ja

Nej

Vet inte

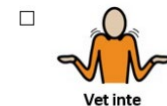
2. Får du vara med och bestämma om vad ni ska äta i skolan ?

Ja

Nej

Vet inte

Vill du veta mer?
mucf.se/lupp
lupp@mucf.se

Utbildningspaketet Öppna skolan

- Ger kunskap om begränsande normer och hur de kan leda till utsatthet för hbtqi-elever.
- Ger stöd i hur skolan kan förebygga utsatthet genom att arbeta aktivt med normmedvetenhet och inkludering.
- Består av fyra moduler.

Du hittar alla utbildningar på mucf.se, sök på Öppna skolan.

muCF